Arkusz ćwiczeniowy – opracowanie własne „Pierwsza Ławka". Układ, typy zadań i zasady oceniania wzorowane na egzaminie maturalnym CKE w Formule 2023.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

miejsce na naklejkę
albo imię, nazwisko i klasa

Próbny egzamin maturalny — Formuła 2023

HISTORIA

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza: PŁ-HIS-PR-2027·Z2 · zestaw 2 · matura 2027

DATA: .....

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS TRWANIA: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci właściwy arkusz: historia, poziom rozszerzony, zestaw 2.
2. Jeżeli przekazano Ci niewłaściwy arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi.
3. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Termin egzaminu maturalnego z historii w 2027 r.: **18 maja 2027 r., godz. 9:00**.

Zakres: podstawa programowa kształcenia ogólnego – historia, zakres podstawowy i rozszerzony (Dz.U. 2024 poz. 1019, zał. nr 1), zgodnie z Informatorem o egzaminie maturalnym z historii od roku szkolnego 2025/2026.
Arkusz nie jest materiałem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera **32 strony** (zadania 1–26) i kartę odpowiedzi na ostatniej stronie. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem (na egzaminie próbnym – wpisz imię i nazwisko).
3. Symbol ▣ zamieszczony przy numerze zadania zamkniętego oznacza, że rozwiązanie tego zadania musisz przenieść na kartę odpowiedzi. Ocenie podlegają wyłącznie odpowiedzi zaznaczone na karcie odpowiedzi.
4. Odpowiedzi do zadań zamkniętych oznaczonych symbolem ▣ zaznacz na karcie odpowiedzi w części przeznaczonej dla zdającego: zamaluj pola do tego przeznaczone; błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz właściwe.
5. Odpowiedzi do pozostałych zadań zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
6. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w tabelkach przeznaczonych dla egzaminatora. Tabelki są umieszczone na dole stron z zadaniami.
9. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
10. Możesz korzystać z lupy.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 1.

Zapoznaj się ze źródłami i wykonaj zadania.

Źródło 1. Przemówienie polityka ateńskiego (V w. p.n.e.)

Nasz ustrój nie naśladuje praw obcych; przeciwnie, to my jesteśmy wzorem dla innych. Nazywa się on demokracją, ponieważ państwem rządzi nie garstka, lecz większość obywateli. W sprawach prywatnych wszyscy są równi wobec prawa, a gdy chodzi o udział w życiu publicznym, każdy jest ceniony według zasług, nie według tego, z jakiej grupy pochodzi. Ubóstwo nie zamyka nikomu drogi: kto może przysłużyć się państwu, nie zostaje odsunięty z powodu skromnego stanowiska. Swobodnie zajmujemy się sprawami publicznymi, a w życiu codziennym nie podejrzewamy się nawzajem i nie gniewamy się na sąsiada, gdy postępuje według własnej woli.

Opracowanie na podstawie: Tukidydes, *Wojna peloponeska*, ks. II, rozdz. 37.

Źródło 2. Opis jednej z instytucji ateńskich

Każdego roku spośród obywateli, którzy ukończyli trzydzieści lat i nie zostali pozbawieni praw, losuje się sześć tysięcy sędziów. W dniu posiedzenia sędziów przydziela się do poszczególnych sądów także w drodze losowania, tak aby nikt nie wiedział wcześniej, kto będzie rozstrzygał daną sprawę, i aby nie można było ich przekupić. Sędziowie wysłuchują oskarżyciela i oskarżonego, których czas wystąpień odmierza zegar wodny, a następnie głosują w tajemnicy, wrzucając kamyki do urny. Za każdy dzień zasiadania w sądzie sędzia otrzymuje zapłatę ze skarbu państwa – wprowadził ją Perykles, a później ją podwyższono.

Opracowanie na podstawie: Arystoteles, *Ustrój polityczny Aten*, rozdz. 24, 27, 63–69.

Zadanie 1.1. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę instytucji opisanej w źródle 2.

.....

Zadanie 1.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy zasady przedstawione w źródle 2. są zgodne z deklaracją ze źródła 1., że ubóstwo nie wyklucza obywatela z udziału w sprawach państwa. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie:

.....

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.1	1.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 2.

Zapoznaj się ze źródłami i wykonaj zadania.

Źródło 1. Odpowiedź cesarza na list namiestnika prowincji (II w.)

Postąpiłeś właściwie, mój Sekundusie, badając sprawy tych, których doniesiono ci jako chrześcijan. Nie można bowiem ustalić jednej zasady obowiązującej we wszystkich przypadkach. Nie należy ich wyszukiwać; jeśli jednak zostaną oskarżeni i ich wina zostanie udowodniona, trzeba ich ukarać – z tym zastrzeżeniem, że kto zaprze się, iż jest chrześcijaninem, i dowiedzie tego czynem, to znaczy złoży modły naszym bogom, ten ma otrzymać przebaczenie, choćby wcześniej był podejrzany. Pism oskarżycielskich wniesionych bez podpisu nie należy przyjmować w żadnej sprawie, gdyż daje to najgorszy przykład i nie odpowiada duchowi naszych czasów.

Opracowanie na podstawie: Pliniusz Młodszy, *Listy*, ks. X, list 97.

Źródło 2. Rozporządzenie cesarzy Teodozjusza, Arkadiusza i Honoriusza

Nikt, z jakiegokolwiek rodu, stanu czy godności, ani możny, ani prosty, w żadnym miejscu i w żadnym mieście nie może składać niewinnych ofiar ze zwierząt bezdusznym posągom ani – w sposób bardziej ukryty – czcić bożków domowych ogniem, duchów opiekuńczych winem czy geniuszy wonnościami, zapalać im świateł, palić kadzidła i zawieszać wieńców. Kto ośmieli się złożyć ofiarę albo badać wnętrzności zwierząt, aby poznać przyszłość, zostanie oskarżony jak winny zbrodni obrazy majestatu i otrzyma należną karę. Domy i grunty, w których udowodniono, że oddawano cześć pogańskim bóstwom, przejdzie na własność skarbu.

Opracowanie na podstawie: *Kodeks Teodozjański*, XVI 10, 12.

Zadanie 2.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Prawo, na podstawie którego opracowano źródło 2., zostało wydane w okresie między

A. edyktem mediolańskim a soborem w Nicei

B. edyktem tesalonickim a podziałem cesarstwa na część wschodnią i zachodnią

C. podziałem cesarstwa na część wschodnią i zachodnią a upadkiem cesarstwa zachodniorzymskiego

D. upadkiem cesarstwa zachodniorzymskiego a koronacją cesarską Karola Wielkiego

Zadanie 2.2. (0–1)

Rozstrzygnij, czy w obu źródłach władza rzymska uzależnia ukaranie mieszkańców państwa lub darowanie im kary od ich postawy wobec kultu religijnego uznawanego przez państwo. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obu źródeł.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	2.1	2.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 4.

Zapoznaj się ze źródłem i wykonaj zadania.

List biskupa do możnowładcy (XI w.)

Kto przysięga wierność swemu panu, powinien zawsze pamiętać o sześciu rzeczach: aby panu nie wyrządzić szkody na ciele, aby nie wydać jego tajemnic ani grodów, które zapewniają mu bezpieczeństwo, aby nie naruszyć jego prawa sądzenia ani czci, aby nie uszczuplić jego majątku, aby nie utrudniać mu tego, co łatwo mógłby wykonać, i nie uniemożliwiać tego, co jest dla niego możliwe.

Nie wystarcza jednak powstrzymywać się od zła – trzeba też czynić dobro. Wierny powinien wiernie udzielać panu rady i pomocy, jeśli chce okazać się godny dobra, które od niego otrzymał, i zachować wierność, którą przysiągł. Także pan powinien we wszystkim odwzajemniać się swemu wiernemu. Jeśli tego nie uczyni, słusznie zostanie uznany za wiarołomnego, tak jak wierny, który zostałby przyłapany na łamaniu swoich zobowiązań.

Opracowanie na podstawie: list biskupa Fulberta z Chartres do księcia Akwitanii (1020 r.).

Zadanie 4.1. (0–1)

Rozstrzygnij, czy według autora źródła zobowiązania wynikające ze związku pana i wasala miały charakter jednostronny. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do treści źródła.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

.....

Zadanie 4.2. (0–1)

Podaj stosowaną w historiografii nazwę dobra (najczęściej ziemi), o którym mowa w źródle, nadawanego wasalowi przez pana w zamian za wierność i służbę.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	4.1	4.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 5.

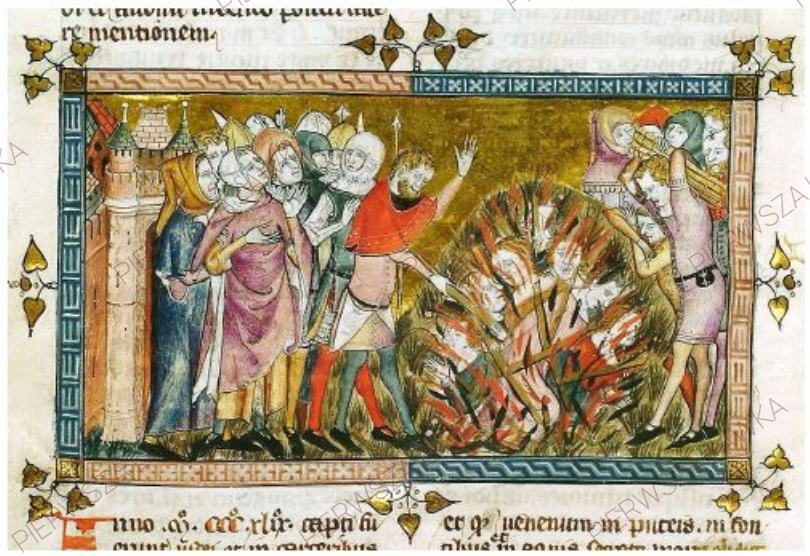
Zapoznaj się ze źródłami i wykonaj zadania.

Źródło 1. Opis epidemii w Italii (XIV w.)

Zaraza rozszerzyła się po miejscowościach okolicznych […]. We wsiach nieszczęśliwi kmiecie, wraz z rodzinami, pozbawieni pomocy medyków i jakiejkolwiek pieczy, marli na polach, drogach i w domach, nie jak ludzie, ale jak bydlęta. […] Ludzie jakby na śmierć czekali i dlatego też nie przykładali nijakiej pilności do uprawy pól, do utrzymywania trzód i dobytku swego […]. Doszło do tego, że osły, kozy, świnie, kury, a także najwierniejszych przyjaciół człeka – psy wyganiano z obejścia, tak iż zwierzęta wałęsały się po polach, gdzie niezżęte żyto przepadało. […] Tutaj [w mieście] […] w czasie od marca do czerwca więcej niż sto tysięcy osób życie straciło.

Giovanni Boccaccio, *Dekameron*, Dzień pierwszy, przeł. E. Boyé, Warszawa 1930 (fragmenty).

Źródło 2.

Miniatura z kroniki opata Gillesa li Muisis, Tournai, ok. 1353 r.

Zadanie 5.1. (0–1)

Wyjaśnij, jaki wpływ na położenie chłopów i robotników najemnych w Europie Zachodniej miał spadek liczby ludności opisany w źródle 1. W odpowiedzi uwzględnij wiedzę własną.

.....

.....

.....

Zadanie 5.2. (0–1)

Wyjaśnij związek między epidemią opisaną w źródle 1. a wydarzeniem przedstawionym w źródle 2.

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.1	5.2
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 6. (0–1)

Ocena panowania władcy w kronice z XV w.

Król ten zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną. Wzniósł bowiem lub otoczył murami wiele zamków i miast w całym królestwie, aby ludność miała gdzie się schronić przed najazdem nieprzyjaciół. Widząc, że w różnych ziemiach królestwa sądzi się według różnych zwyczajów, kazał spisać prawa dla mieszkańców Wielkopolski i Małopolski i ogłosić je na zjazdach, by wszyscy wiedzieli, według jakich praw mają być sądzeni. Ustanowił też jednakową monetę srebrną, która miała obiegać w całym królestwie. W stołecznym mieście założył szkołę wyższą, w której mieli nauczać mistrzowie prawa i sztuk wyzwolonych, aby poddani nie musieli szukać nauki za granicą, a królestwo miało ludzi biegłych w prawie. Ubogich i chłopów bronił przed krzywdą możnych tak, że ci, którzy go nie lubili, nazywali go królem chłopów.

Opracowanie na podstawie: Jan Długosz, *Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego*, ks. IX.

Rozstrzygnij, czy działania króla opisane w źródle sprzyjały wewnętrznemu scaleniu zjednoczonego Królestwa Polskiego. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do dwóch działań opisanych w źródle.

Rozstrzygnięcie: .....

Uzasadnienie: .....

.....

.....

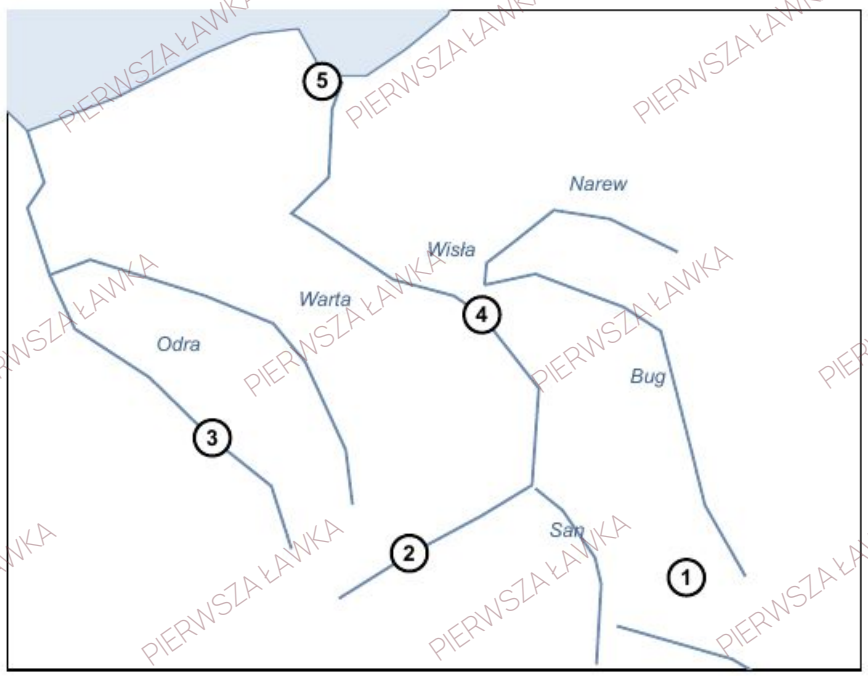
.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	6
	Maks. liczba pkt	1
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 7. (0–2)

Na mapie oznaczono numerami 1–5 miasta – ośrodki ziem, których dzieje wiązały się z polityką Kazimierza Wielkiego.

Mapa poglądowa: przybliżone położenie miast i rzek; granice pominięto.

Opracowanie własne.

Przyporządkuj opisom ziem numery, którymi na mapie oznaczono miasta położone na tych ziemiach. Wpisz numery w wykropkowane miejsca, a następnie zaznacz je na karcie odpowiedzi.

1.	ziemia, do której Kazimierz Wielki zrzekł się praw w układach z królem Czech (1335, 1339)	.....
2.	ziemia, której książęta (z Czerska, Warszawy i Rawy) w 1351 r. uznali zwierzchnictwo lenne Kazimierza Wielkiego	.....
3.	ziemia przyłączona do Królestwa Polskiego w wyniku wypraw z lat 1340–1366	.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7
	Maks. liczba pkt	2
	Uzyskana liczba pkt	

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 12.2. (0–1)

Przyporządkuj budowlom przedstawionym na ilustracjach władców, z których inicjatywy je wzniesiono (przebudowano). Wybierz spośród A–C.

A. Jan III Sobieski

B. August II Mocny

C. Stanisław August Poniatowski

1.	budowla z ilustracji A	.....
2.	budowla z ilustracji B	.....

Zadanie 13.

Zapoznaj się ze źródłami i wykonaj zadania.

Źródło 1. Fragment aktu ustrojowego

Lud rolniczy, z pod którego ręki płynie najobfitsze bogactw krajowych źródło, który najliczniejszą w narodzie stanowi ludność, a zatem najdzielniejszą kraju siłę, tak przez sprawiedliwość i obowiązki chrześciańskie jako i przez własny nasz interes dobrze zrozumiany, pod opiekę prawa i rządu krajowego, przyjmujemy stanowiąc: iż odtąd jakiebykolwiek swobody, nadania lub umowy dziedzice z włościanami dóbr swoich autentyczne ułożyli […] będą stanowić wspólny i wzajemny obowiązek podług rzetelnego znaczenia warunków i opisu zawartego w takowych nadaniach i umowach, pod opiekę rządu krajowego podpadający.

Ustawa Rządowa z 3 maja 1791 r., art. IV (fragment).

Źródło 2. Fragment uniwersału z końca XVIII w.

2do. Że osoba wszelkiego włościanina jest wolna, i że mu wolno przenieść się, gdzie chce, byleby oświadczył Komisji Porządkowej swego województwa, gdzie się przenosi, i byleby długi winne oraz podatki krajowe opłacił.

3tio. Że lud ma ulżenie w robociznach, tak iż ten, który robi dni 5 lub 6 w tygodniu, ma mieć dwa dni opuszczone w tygodniu. Który robił dni 3 lub 4 w tygodniu, ma mieć opuszczony dzień jeden […].

6to. Własność posiadanego gruntu […] nie może być od dziedzica żadnemu włościanowi odjęta, chybaby się wprzód o to przed dozorcą miejscowym rozprawił i dowiódł, że włościanin obowiązkom swoim zadosyć nie czyni.

Uniwersał wydany w obozie wojskowym, pkt 2, 3, 6 (fragmenty; pisownię uwspółcześniono).

Zadanie 13.1. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Dokument, z którego pochodzi źródło 2., wydano w okresie między

A. uchwaleniem Konstytucji 3 maja a zawiązaniem konfederacji targowickiej

B. zawiązaniem konfederacji targowickiej a drugim rozbiorem Rzeczypospolitej

C. drugim a trzecim rozbiorem Rzeczypospolitej

D. trzecim rozbiorem Rzeczypospolitej a utworzeniem Legionów Polskich we Włoszech

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.2	13.1
	Maks. liczba pkt	1	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

Zadanie 24. (0–2)

Źródło 1. Wydarzenia w Polsce

Rankiem 28 czerwca robotnicy największych poznańskich zakładów przemysłowych przerwali pracę i wyszli na ulice. Tłum demonstrantów domagał się obniżki norm i podwyżki płac, ale wkrótce pojawiły się hasła „Chleba i wolności!", „Precz z bolszewikami!". Demonstranci opanowali więzienie i zdobyli broń, a pod gmachem Urzędu Bezpieczeństwa doszło do strzelaniny. Władze skierowały do miasta oddziały wojska i Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego z czołgami. Walki trwały do następnego dnia; zginęło co najmniej 57 osób, a kilkaset aresztowano.

Opracowanie na podstawie: Ł. Jastrząb, *Poznański Czerwiec 1956* (IPN) i in.

Źródło 2. Wydarzenia na Węgrzech

23 października studenci i robotnicy Budapesztu wyszli na ulice z żądaniem demokratyzacji i wycofania wojsk radzieckich; obalili pomnik Stalina. Premierem został Imre Nagy, który zapowiedział reformy, a 1 listopada ogłosił wystąpienie Węgier z Układu Warszawskiego i ich neutralność. 4 listopada do Budapesztu wkroczyły dywizje armii radzieckiej. Po kilku dniach walk powstanie zostało stłumione; zginęło ok. 2500 Węgrów, a ok. 200 tysięcy opuściło kraj.

Opracowanie na podstawie: Encyklopedia PWN, hasło „Węgry – historia" i in.

Porównaj wystąpienia przedstawione w źródłach 1. i 2. Przedstaw jedno podobieństwo i jedną różnicę między wydarzeniami w Polsce i na Węgrzech w 1956 r.

Podobieństwo:

.....

.....

Różnica:

.....

.....

Zadanie 25. (0–1)

Fragmenty traktatu międzynarodowego

Artykuł 4. Strony będą się wspólnie konsultowały, ilekroć, zdaniem którejkolwiek z nich, zagrożone będą integralność terytorialna, niezależność polityczna lub bezpieczeństwo którejkolwiek ze Stron.

Artykuł 6. W rozumieniu artykułu 5 uznaje się, że zbrojna napaść na jedną lub więcej Stron obejmuje zbrojną napaść na terytorium którejkolwiek ze Stron w Europie lub Ameryce Północnej […].

Artykuł 10. Strony mogą, za jednomyślną zgodą, zaprosić do przystąpienia do niniejszego traktatu każde inne państwo europejskie, które jest w stanie realizować zasady niniejszego traktatu i wnosić wkład do bezpieczeństwa obszaru północnoatlantyckiego. […]

Traktat międzynarodowy z 1949 r., art. 4, 6, 10 (fragmenty) – tekst urzędowego przekładu polskiego.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Rzeczpospolita Polska stała się stroną traktatu, którego fragmenty przytoczono, w okresie

A. przed rozpoczęciem obrad Okrągłego Stołu

B. między wyborami parlamentarnymi w czerwcu 1989 r. a rozwiązaniem Układu Warszawskiego

C. między rozwiązaniem Układu Warszawskiego a uchwaleniem Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

D. między uchwaleniem Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej a przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	24	25
	Maks. liczba pkt	2	1
	Uzyskana liczba pkt		

Podgląd • Pierwsza Ławka

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Matura 2027 z historii – poziom rozszerzony. Arkusz próbny 2 z kluczem

Podgląd pokazał 10 z 32 stron. Pełna wersja: 32 stron A4, PDF do druku.

- Próbny arkusz · 60 pkt · 180 minut.
- Z zasadami oceniania.
- Arkusz próbny do egzaminu maturalnego z historii na poziomie rozszerzonym (termin główny: 18 maja 2027, Formuła 2023).
- Układ, typy zadań i zasady oceniania odpowiadają arkuszom CKE z lat 2023–2026, a wszystkie zadania są zgodne z podstawą programową w brzmieniu obowiązującym w roku szkolnym 2026/20
- Część z zadaniami do źródeł (teksty, mapy, ikonografia, wykresy) za 45 pkt i wypracowanie za 15 pkt – trzy tematy do wyboru, kryteria oceniania jak w CKE i przykładowe wypracowania
- Zakres arkusza: 26 zadań numerowanych (40 poleceń), 60 pkt.
- W zestawie arkusz z kartą odpowiedzi (32 str.) i zasady oceniania (30 str.): poprawne odpowiedzi, wymagania z podstawy programowej przy każdym zadaniu, kryteria punktowania jak w k

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/matura-historia-pr-2027-arkusz-probny-2